

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020

Nr. (18.1E)-6K-

DĖL VALSTYBĖS TURTO INVESTAVIMO IR UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS VIEŠŲJŲ INVESTICIJŲ PLĖTROS AGENTŪROS ĮSTATINIO KAPITALO DIDINIMO

Finansų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės turto investavimo ir uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros kapitalo didinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kurio tikslas – padidinti uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros (toliau – VIPA) įstatinį kapitalą.

Lietuva dėl savo dydžio, finansinio pajėgumo ir tik ketvirtąjį dešimtmetį skaičiuojančios rinkos ekonomikos šiuo metu yra tik didžiausių tarptautinių finansų institucijų – Europos investicijų banko (EIB), Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (EBRD), Europos Tarybos vystymo banko (CEB), Šiaurės investicijų banko (NIB) – akcininkė, šalies lygiu neinvestuojanti į tarptautinius investicinius fondus.

Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“ (toliau – Strategija), nustatyta, kad sumanią ekonomiką sukursime sutelkdami pastangas didinti ekonomikos integralumą. Lygiavimasis į aukščiausius globalios ekonomikos standartus, galimybės šalies institucijoms ir organizacijoms integruotis į regionines ir pasaulines vertės kūrimo grandines ir efektyviai naudotis žinių, idėjų, finansų ir kitais ištekliais yra priemonės sumaniai Lietuvos ekonomikai sukurti.

Strategijoje pripažįstama, kad platesnis ir sumanus finansų inžinerijos panaudojimas¹ pritrauks privataus kapitalo ir sustiprins šalies ekonomikos konkurencingumą tarptautiniu mastu.

2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (toliau – NPP), teigiama, kad tarptautinė aplinka įgauna vis didesnį vaidmenį užtikrinant ne tik šalies saugumą, bet ir kitus nacionalinius tikslus. NPP nustatytas pirmasis strateginis tikslas – pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą.

Atkreiptinas dėmesys, kad susiduriama su problema, kad Lietuvoje nepakanka finansavimo priemonių nacionalinių investicijų projektams įgyvendinti. Lietuva valstybės lygiu nėra investavusi į kitus tarptautinius infrastruktūros plėtros² ar pensijų fondus ir dažniausiai skolinasi iš tarptautinių finansų institucijų. Dėl konservatyvaus bankų požiūrio į rizikas bene vienintelis finansinis produktas, kuriuo Lietuva naudojasi, yra ilgalaikės paskolos. Nuosavo kapitalo ir panašių priemonių finansavimo galimybės atsirado 2015 metais, visos Europos Sąjungos (toliau – ES) mastu įsteigus Europos strateginių investicijų fondą (toliau – EFSI) ir jam garantavus už Europos investicijų fondo (toliau – EIF) veiklą. EFSI patvirtino finansavimą penkiems Lietuvos teritorijoje įgyvendinamiems projektams, iš kurių parengus veiksmų įgyvendinimo koncepcijas pasirašytos tik dviejų viešosios

¹ Strategijos 6.2 papunktis.

² Išskyrus geografiškai apribotas UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ investicijas, t. y. investicijas į Baltijos inovacijų fondą, skirtą trijų Baltijos šalių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) rizikos kapitalo rinkų vystymuisi paskatinti, ir Baltijos inovacijų fondą II, kuris tęsia pirmojo fondo veiklą. Visgi šių fondų investicijos nėra orientuotos į infrastruktūros plėtros projektus.

infrastruktūros vystymo projektų³ finansavimo sutartys. Kiti 7 projektai, finansuoti iš EFSI lėšų, yra privačių fondų ir finansinių tarpininkų inicijuoti projektai, skirti kelioms ES valstybėms narėms, tarp jų ir Lietuvai.

Lietuvos dalyvavimas Trijų jūrų (Baltijos, Juodosios ir Adrijos) (toliau – 3J) iniciatyvos investicinio fondo tikslinėje platformoje, kurios tikslas skatinti viešųjų investicijų projektų energetikos, transporto, skaitmeninimo ir informacinių technologijų bei telekomunikacijų sektoriuose įgyvendinimą Centrinės ir Rytų Europos valstybėse, padidins Lietuvos galimybes dalyvauti tarptautinių investicinių fondų veikloje ir taip išplės nacionalinių investicijų projektų finansavimo galimybes. Taip pat prisidėjimas prie 3J iniciatyvos suteiks galimybes Lietuvai pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą.

Atsižvelgiant į tikslus plėtoti tarpvalstybinius projektus, didinti Lietuvos įsitraukimą į tarpvalstybinių projektų įgyvendinimą, tikslinga priimti sprendimą dėl VIPA kapitalo bazės stiprinimo, t. y. teikiamu Nutarimo projektu nustatyti, kad valstybei nuosavybės teise priklausantis finansinis turtas (pinigai) – 19 999 978,72 euro (devyniolika milijonų devyni šimtai devyniasdešimt devyni tūkstančiai devyni šimtai septyniasdešimt aštuoni eurai septyniasdešimt du centai) – kaip papildomas valstybės įnašas perduodamas VIPA įstatiniam kapitalui didinti iš lėšų, skiriamų Finansų ministerijai veiksmui „Lietuvos dalyvavimas tarptautiniame Trijų jūrų iniciatyvos investiciniame fonde A klasės akcininko teisėmis“ įgyvendinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 29 d. nutarimą Nr. 832 „Dėl Ateities ekonomikos DNR plano įgyvendinamų veiksmų ir projektų sąrašo patvirtinimo ir lėšų skyrimo“. Veiksmai, susiję su 3J iniciatyva, bus pradėti įgyvendinti 2020 metais iš Finansų ministerijos valstybės vardu pasiskolintų lėšų – 999 988,80 euro.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, padidinus VIPA įstatinį kapitalą:

1. Lietuvai bus užtikrintas naujas finansavimo šaltinis svarbiems infrastruktūros projektams įgyvendinti. ES finansinė parama Lietuvai mažėja, o poreikis plėtoti infrastruktūrą, ypač skaitmeninę, kaip niekada aktualus. Planuojama, kad 3J iniciatyvos investicinis fondas suteiks nuosavą kapitalą ir į kapitalą panašų finansavimą Lietuvos investicijoms į energetikos, susisiekimo ir skaitmeninės infrastruktūros plėtrą. Pakankamas nuosavas kapitalas sustiprins finansuotojų paskolomis pasitikėjimą Lietuvos projektais ir tokiu būdu pagerins paskolų sąlygas – tiek palūkanas, tiek paskolos grąžinimo terminus.

2. Lietuva sustiprins partnerystę su artimiausiomis kaimynėmis ir kitomis ES sanglaudos politikos valstybėmis įgyvendindama konkrečius infrastruktūros plėtros projektus. Vienas iš projektų atrankos kriterijų – kelias valstybes apimantys projektai. Už projektų įgyvendinimą atsakingi Lietuvos institucijų atstovai užmegs glaudžius santykius su kitų valstybių specialistais, o tai turės įtakos naujų projektų plėtrai, tarptautinėje arenoje svarbių kompetencijų ugdymui ir infrastruktūros plėtotų motyvacijos stiprėjimui.

3. Lietuvos išdo pinigai duos įprastą privačių fondų grąžą. Prognozuojama, kad vidutinė 3J iniciatyvos investicinio fondo grąža sieks 12–15 procentų investuotų lėšų. Tokia grąža atitinka įprastą privačių fondų gaunamos grąžos normą. Sutelktos geriausios tarptautinės kompetencijos užtikrins stabilų ir pelningą šio fondo veiklą.

4. Lietuva įgis dalyvavimo tarptautiniuose fonduose patirties. 3J iniciatyvos investicinio fondo veikla sutelkta vienuolikoje strategiškai svarbių kaimyninių valstybių. Aukščiausios A klasės (*Class A*) narystė, reiškianti ir stebėtojų teisę, suteikia teisę Lietuvai veikti kaip aktyviai 3J iniciatyvos investicinio fondo investavimo politikos formuotojai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir

³ Europos investicijų bankas sudarė sutartį dėl paskolos Vilniaus kogeneracinei jėgainei statyti finansavimo (vystytoja – UAB „Ignitis“) ir VIPA Energetinio efektyvumo platformos finansavimo. Daugiau apie sudarytas projektų finansavimo sutartis, kurioms suteikta Europos Komisijos garantija, – <https://www.eib.org/en/efsi/efsi-projects/index.htm?q=&sortColumn=boardDate&sortDir=desc&pageNumber=0&itemPerPage=25&pageable=true&language=EN&defaultLanguage=EN&abstractProject=true&orabstractProject=true&yearFrom=2015&yearTo=2020&countries=LT&orCountries=true&orSectors=true>.

disponavimo juo įstatymo nuostatomis, sprendimai dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo priimami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, jeigu tenkinami ne mažiau kaip trys investavimo kriterijai. Informacija apie tenkinamus investavimo kriterijus investavus valstybei nuosavybės teise priklausančią finansinį turtą VIPA įstatiniam kapitalui didinti pateikiama pridedamoje pažymoje.

Taip pat pridedama pažyma dėl valstybės pagalbos, kurioje pateikiami argumentai, kad VIPA įstatinio kapitalo padidinimas 3J iniciatyvos akcininko teisėms įgyvendinti nepažeis valstybės pagalbos taisyklių.

Nutarimo projektas su Finansų ministerijos 2020 m. spalio 16 d. raštu Nr. (24.36E)-6K-2005858 „Dėl valstybės turto investavimo ir uždarnosios akcinės bendrovės Viešųjų investicijų plėtros agentūros kapitalo didinimo“ teiktas suinteresuotoms institucijoms (Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Energetikos ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Teisingumo ministerijai, Konkurencijos tarybai) išvadoms gauti. Ministerijos pastabų ir pasiūlymų nepateikė, o Konkurencijos taryba atkreipė dėmesį, kad nors Nutarimo projekto lydimojoje pažymoje dėl valstybės pagalbos nurodoma, kad 3J investicijos bus vykdomos rinkos sąlygomis (valstybės pagalba nebus teikiama ūkio subjektų, į kuriuos investuojama, lygmeniu) ir VIPA atlygi gaus Komisijos komunikato dėl valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairių (2014/C19/04) 41 punkte nustatyta tvarka (rinkos sąlygomis), tačiau nėra nurodyta, kokiomis priemonėmis bus užtikrinta, kad valstybės pagalba nebus teikiama 3J valdytojo lygmeniu, todėl pažyma dėl valstybės pagalbos buvo papildyta.

Atsižvelgus į Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktą, Nutarimo projekto teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Neigiamų pasekmių pritarus Nutarimo projektui nenumatoma.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Investicijų departamento (direktorė Rūta Dapkutė-Stankevičienė, tel. (8 5) 219 4436, el. p. Ruta.Dapkute@finmin.lt) Valdymo ir kontrolės sistemų priežiūros skyrius (vedėja Rasa Baltronaite, tel. (8 5) 239 0257, el. p. Rasa.Baltronaite@finmin.lt) vyriausioji specialistė Viktorija Pociutė, tel. (8 5) 219 9335, el. p. Viktorija.Pociute@finmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Pažyma dėl investavimo kriterijų atitikties investavus valstybei nuosavybės teise priklausančią finansinį turtą VIPA įstatiniam kapitalui didinti, 3 lapai.
3. Pažyma dėl valstybės pagalbos, 1 lapas.